

folklor

1990–2004

časopis folklorního sdružení ČR

1 Národní krojový ples, Žďár nad Sázavou 2005 (F. Synek)

2 Z. Pšenica s prezidentem FITP a IGF L. Alessandrem, Žďár nad Sázavou 2005 (F. Synek)

Z obsahu jubilejního čísla

Střípky z historie časopisu Folklor

str. 10–15, 40–46, 61–71

Rozhovor se šéfredaktorem Františkem Synkem

str. 16

Z hovorů se Zdeňkem Pšenickou

str. 30–31, 50–53, 58–60, 84–85

Donuťme se uplatňovat v časopise vlastní názory (rozhovor s manželi Rejškovými)

str. 34

Širší souvislosti národopisu jako jedno z hlavních témat

str. 49

Přísný pohled na v podstatě bohulibou věc

str. 74

Aby časopis tancoval v krpcích, a ne v teniskách

str. 76

Laskavý průvodce

str. 92

Folklor přeměněný na písmenká

str. 93

V tomto čísle dále najdete zajímavé názory bývalých předsedů FoS ČR **Jiřího Pittera** a **Miloše Vršckého**, dočtete se, jak vnímají časopis Folklor další naši členové, ale i nezaujatí čtenáři nebo jeho odběratelé na Slovensku. A zajímá vás, jak hodnotí náš časopis generální ředitel Českého rozhlasu **Václav Kasík** nebo ministryně školství, mládeže a tělovýchovy **Petra Buzková**? Pak čtěte Jubilejní Folklor!

K jubilejnímu číslu

Příslloví praví, že kdo rychle dává, dvakrát dává. Ale dobrému úmyslu mohou stát v cestě překážky. Tak tomu bylo i v případě tohoto čísla. Je dvakrát obsáhlejší, než regulérní čísla Folkloru, proto i na výrobu bylo třeba sehnat další prostředky. Naštěstí se to podařilo a konečně dostáváte do rukou toto dárno avízované číslo, věnované patnácti ročníkům časopisu FoS ČR.

Až je začnete pročítat, mějte na paměti, že vychází oproti původním předpokladům s půlročním zpožděním a že fáze sestavování probíhala ještě dlouhé měsíce před tím – již od léta 2004. Když Jubilejní Folklor nevyšel do konce loňského roku, jak se původně předpokládalo, provedl jsem revizi časových údajů tak, aby odpovídaly dalšímu zamýšlenému termínu na přelomu ledna a února t.r. Nyní jsme se ale s Františkem Synkem a Janem Mičkou rozhodli už další revize neprovádět. Časopis se k Vám tedy, pomínu-li toto slovo vedoucího redaktora, po textové stránce dostává v té podobě, jakou měl v lednu.

Přesto se upřímně těšíme na vaše ohlasy.

Slovo úvodem... poděkování

Mojí milí přátelé.

Toto poděkování píše v čase vánočním. Advent byl vždy pro mne – více než traumatizujícím během s časem při kupování dárků – dobou rozjímání o smyslu života, o době minulé a o svých představách do budoucna, do života nového, který vznikne zanedlouho. I letošní adventní dobu jsem prožil (naštěstí dětmi osvobozen od návštěv nákupních center a lidmi přeplněných ulic) prací a přemýšlením. Mimo jiné také nad časopisem Folklor.

S ním jsem prožil celých 15 let, a je to, věřte mi, jako bych je prožil s Vámi. Před časem jsem se při vytváření statistiky dopisovatelů dopracoval k více než sedmi stům jmen. Ano, tolik z Vás redakci časopisu Folklor v uplynulých 15 letech oslovilo! Mnohé z Vás znám osobně. Některé deset, ba i celých patnáct let. Ještě více však jen podle jmen a z jednotlivých příspěvků nebo zpráv. Řada z Vás píše pravidelně. Jiní se se zprávou ohlášíte jen v čase, kdy to považujete za důležité a přínosné. Všechny Vás však vnímám stejně. Všichni jste pro mne spolupracovníci a lidé, kteří vědí proč a komu sdělují svoji zkušenost, radost a někdy i starost. Všem bych Vám chtěl vyjádřit svoji úctu a poděkování. Ne za sebe, ale za nás všechny. Protože jen v této spolupráci vytváříme krásné společné dílo, které nás opravdu přetrvává. Dílo, které objektivně vypovídá o naší době, o našich zálibách, o našich starostech a bolestech, o našich cílech a plánech.

V roce 1990 bylo naším společným cílem vytvořit a dále vydávat časopis. Toto dílo se nám společně podařilo vytvořit a celých 15 plnit. Za to patří, milí dopisovatelé a kolegové, vedoucí souborů i jejich členové, moje šéfredaktorské poděkování Vám všem.

Nesmím však v této sváteční chvíli zapomenout na to, že časopis jsme mohli vydávat také díky pochopení a finanční podpoře Ministerstva kultury ČR a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Společné poděkování nás všech proto patří představitelům těchto ministerstev. Nejen za finanční prostředky, ale také za jejich nezaujatý vztah k otevřenosti, kterou se časopis může doposud chlubit.

Milí přátelé z řad dopisovatelů a podporovatelů.

Velmi rád a ze srdce Vám děkuji za čas, který jste strávili při psaní a odesílání byť jednoho jediného příspěvku. Napomohli jste tím naplnění krásného snu a cíle, vytvoření krásné a užitečné věci. Totiž vydání některého z řady dosavadních více než 80 čísel časopisu s názvem Folklor.

Přijměte proto můj skutečně upřímný dík a současně přání: Zůstaňme pomyslnou velkou rodinou, jejíž členové se navzájem čas od času potěší dopisem, zprávou nebo finančním příspěvkem. Moc Vám děkuji!

František Synek, Vánoce 2004

Něco o práci nad tímto číslem

Koncem léta jsme se pouštěli do přípravy tohoto čísla. Postavili jsme si jeden, ale za to poměrně komplexní cíl. Chtěli jsme, aby toto jubilejní číslo zmapovalo, jak se za 15 ročníků časopis Folklor proměnil. Co vám přináší a v čem vám pomáhá. Jak hodnotíte skladbu jeho příspěvků, ale i jeho formát a vzhled, kde vidíte rezervy. Chtěli jsme vám dát prostor, abyste se podíleli na „doladění“ jeho celkového budoucího zaměření, ať už se jedná o obsahovou koncepci, vzhled, periodicitu nebo o formy vaší spolupráce a komunikace s redakcí.

Smyslem tohoto čísla tedy nebyla sama oslava jubilea Folkloru a završení jeho 15. ročníku, protože to kulaté výročí je tu jaksi samo sebou. Je dáno tím, že se časopis rozvíjel, rozšiřoval, pral se s problémy a vydržel. Nevyučovali jsme tedy ráz oslavný, ale o to více jsme chtěli tomuto číslu dát charakter pracovní. Snad proto je z něj místy až příliš cítit snaha „vyprovokovat“ diskusi na téma informační strategie našeho sdružení v širší rovině.

Rozhodně jsme tím nechtěli snižovat smysl i podobu časopisu v jeho jednotlivých etapách! Spíš jsme si přáli představit široké spektrum názorů a podnětů, které posunou časopis Folklor zase o kus dál. A to na vývojové spirále znamená, že má-li si svou úroveň udržet, musí nabídnout zase o něco více. Stejně jako tomu bylo během celé jeho existence. Podobně jak můžeme vystopovat jeho přirozenou tendenci zvyšovat svou úroveň ročník od ročníku, od nultého čísla v roce 1990 do onoho šestého (sedmička má pracovní charakter) právě uplynulého roku 2004. Ono totiž klást si před sebe nové mety je prozíravé. Kladme si je tedy! Když je nebudeme moci splnit hned zítra, určitě se nám to podaří za rok nebo dva. Hlavně když máme posbírány a v tomto čísle soustředěny vaše nápady a návody, jak na to.

Vážím toho, že všichni, kdo jste se do ankety o časopisu zapojili a svým názorem do tohoto čísla přispěli, jste naši snahu pochopili. Oceňuji i ty ohlasy, které nás stručně informovaly jednou větičkou, že k časopisu nemají připomínky, anebo jen prostě konstatovaly spokojenost se současnou podobou. Ty nebyly určeny ke zveřejnění, v nich pisatelé chtěli redakci ujistit o své podpoře. Z reakcí je zřejmé, že časopis berete jako nezbytnou samozřejmost, že jej chcete a potřebujete, že si získal vaši přízeň, že ho hodnotíte veskrze kladně. Zveřejněná hlubší zamyšlení a kritické připomínky dokládají, jak vám časopis Folklor leží na srdci, že stojíte o jeho další existenci a že vám stojí za to zamýšlet se, jak ho dále vylepšovat a činit zajímavějším. A v neposlední řadě se mi zdá velmi cenné to, že nám jubilejní číslo nabízí i pohled na časopis očima vydavatele – z pohledu vedení FoS i redakce.

Myslím, že naše snaha jak uvnitř tříčlenného redakčního týmu, tak i komunikace s vámi, přinesla své ovoce. I když – přiznám se – byly okamžiky,

kdy jsem to chtěl vzdát. To když jsem nabýval dojmu, že anketa nikoho nezajímá, že na mnou, Honzou a Františkem, či dokonce sekretariátem FoS nebo osobně předsedou FoS ČR šířené výzvy nikdo nereaguje. Udivovalo mě to a cítil jsem se zaskočen a zklamán. V těch chvílích mi ale pomáhalo, když jsem si připomněl, že František Synek jako šéfredaktor Folkloru podobné situace zažívá pravidelně po celých patnáct let. A že to možná bude tím, že jste si na Folklor zvykli do té míry, že ho nepovažujete za něco zvláštního – má tu být a tak tu je. Basta! A proto jsem si říkal: „Co jancíš, vždyť jde jen o toto jedno jediné číslo, tak snad od toho neutečeš“.

Když František Synek mě a Jana Mičku přizval v létě k redakční spolupráci, velmi jsme si toho vážili, ale netušili jsme, jak nás tato práce pohltí i prověří. Žádný z nás nečekal, kolik souhlasných i nesouhlasných názorů si vyměníme (nejen na časopis, ale i na činnost Folklorního sdružení ČR vůbec, protože nakonec o té časopis píše především). Až to mezi námi občas i „nebezpečně“ zajiskřilo. Ale to vše nás stále víc spojovalo a učilo nás nezbytné názorové toleranci, respektu k vašim někdy přísným hodnocením. A v tom názorovém kvasu nás přimělo operativně rozšířit původní koncepci stanovenou námětovým listem i o web a online verzi časopisu na něm. Proto bych chtěl za nás tři apelovat i na vás. Až začnete listovat tímto číslem, určitě vás některé názory rozčílí, protože zrovna vy to cítíte opačně, jiné vás nechají chladnými, zatímco za některé byste dali ruku do ohně. O to ale šlo. Stáli jsme o otevřenost, snažili jsme se redakčně do vašich příspěvků nezasahovat. Před vámi se díky tomu otevírá vzácná možnost přiklonit se k tomu nebo jinému názoru, některý odmítnout či jiný podpořit. Anebo přijít se zcela novým vlastním pohledem.

Realizovat okamžitě všechny připomínky nebude snadné. Některé jsou hudbou budoucnosti třeba z ekonomických důvodů. Jindy jsou vyslovená *pro* a *proti* ve vzácné rovnováze, a nelze jednoznačně rozhodnout, čemu dát zelenou. A některé z vašich podnětů vyžadují přípravu, přijetí organizačních opatření, hledání optimální formy jejich aplikace (to se týká také webových stránek). Budete se tedy se změnami setkávat postupně. Ale může se také stát, že na některé „novinky“, až se s nimi setkáte poprvé, si nebudete moci zvyknout, nebo se z jiných důvodů ukáží jako neživotaschopné a nepřínosné.

Právě proto sledujte i nadále svůj časopis! Reagujte a pište! Výměna názorů by neměla skončit tímto atypickým číslem. Prostor pro vaši diskusi vždy byl a nadále zůstane v řádných číslech časopisu Folklor! A časem jistě i v možnosti bezprostředně reagovat na jednotlivé články v jeho internetové verzi.

Viliam Dekan, Nový rok 2005